

Melinda
METATIETOVARANTO

Melinda 2021-2024 Tavoitteet ja kehittyminen

Minna Olkinuora-Tauru

Tiedonhallinnan ohjausryhmä

4.3.2020

Kansallinen metatietovaranto Melinda

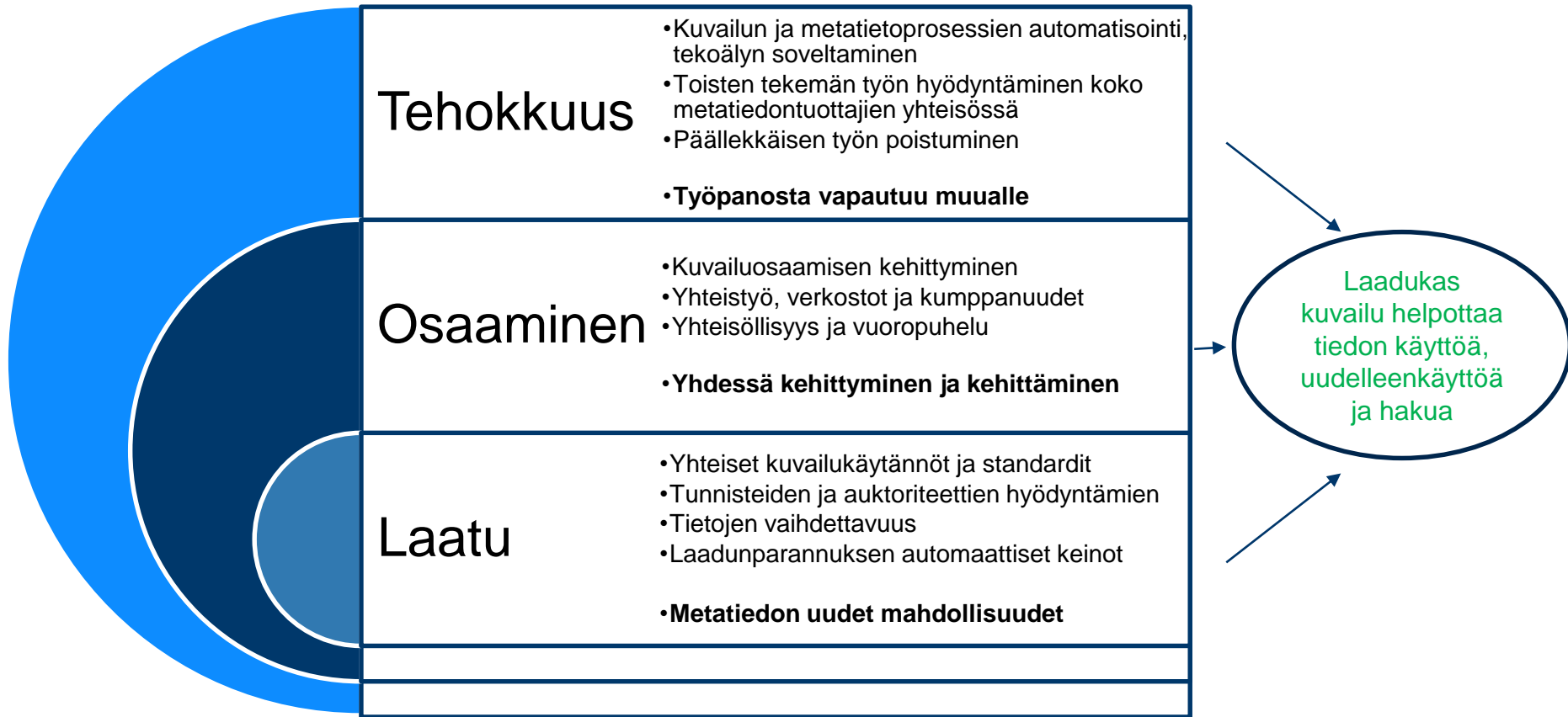
Tavoitteet ja tahtotila 2024

Melinda kansallisen kuvailutuotannon ytimessä – yhteistyöllä tehokkuutta, laatua, osaamisen jakamista

- Tavoitteet
 - Kehittää ja hyödyntää automatisoituja ratkaisuja Melindan kuvailutiedon tuotantoympäristössä
 - Kehittää Melindan teknistä arkkitehtuuria mahdollistaen asteittaisen siirtymisen linkittyvään metatietoon
 - Varmistaa metatietoprosessien ja järjestelmien yhteentoimivuus Melindan ja kirjastojen sekä eri toimijoiden välillä yhteistyöverkostojen ja kumppanuuksien avulla
 - Laajentaa Melindan katetta ja kuvailutiedon tuotantoympäristöä yhteistyössä kirjastojen ja eri toimijoiden kanssa

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Hyödyt 2024 – Tavoitetila

METATIETO, PROSESSIT & JÄRJESTELMÄT

Yhteentoimivuus, integroitavuus, avoimuus & linkittyvyys

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Kehittämislinjauat 2021-2024

- Kehittämislinjauat tavoitteiden saavuttamiseksi
 - Melindan toimivuuden turvaaminen
 - Metatietoprosessien ja automaattisen kuvailun kehittäminen Melindan tuotantoympäristössä
 - Melindan teknisen arkkitehtuurin kehittäminen
 - Melindan ja eri metatietoprosessien ja järjestelmien yhteentoimivuuden varmistaminen
 - Melindan katteen ja kuvailun tuotantoympäristön laajentaminen

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Kehittämislinjaukset 2021-2024

- **Melindan toimivuuden turvaaminen**
 - Ylläpito ja tukitehtävät (ydinpalvelu)
 - Järjestelmähuolto, palvelinympäristö CSC:llä
 - Tietokannan laadunvarmistus
 - Käyttäjätuki, palveluposti
 - Ohjeistus, peruskoulutukset
 - Sopimukset, lisenssit
 - Melindan päivittäinen toimivuus ja palvelun tuotantokäyttö
- Melindan katteen ja mukana olevien organisaatioiden määrän jatkuva kasvu lisää ydinpalvelun vaatiman työn määrää.

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Kehittämislinjaukset 2021-2024

- **Metatietoprosessien ja automaattisen kuvailun kehittäminen Melindan tuotantoympäristössä**
 - Koneellisten menetelmien ja tekoälyn hyödyntäminen metatiedon tuotannossa
 - Muualta tulevan automatisoidusti tuotetun tiedon hyödyntäminen Melindassa
 - Kuvailun automatisoinnin työkalujen soveltaminen Melindassa
 - Sisällönkuvailun automatisointi, Annif-työkalu
 - Bibliografisen kuvailun automatisointi, tutkitaan mahdollisuuksia
 - Automaattiset muutokset eri aineistotyyppien metatietojen välillä
 - Vapaakappaleprosessissa saatujen e-julkaisujen metatiedoista painetun metatiedot
 - Oppivat deduplikointi-ohjelmistot laadunparannuksessa, koneelliset keinot
 - Odotusten hallinta, asenteiden muutos ja luottamus siihen, että automattisesti tuotettu metatieto on riittävän laadukasta kirjastoammattilaisten, kirjastojen asiakkaiden ja muiden hyödyntäjien kannalta

Kansallinen metatietovaranto Melinda

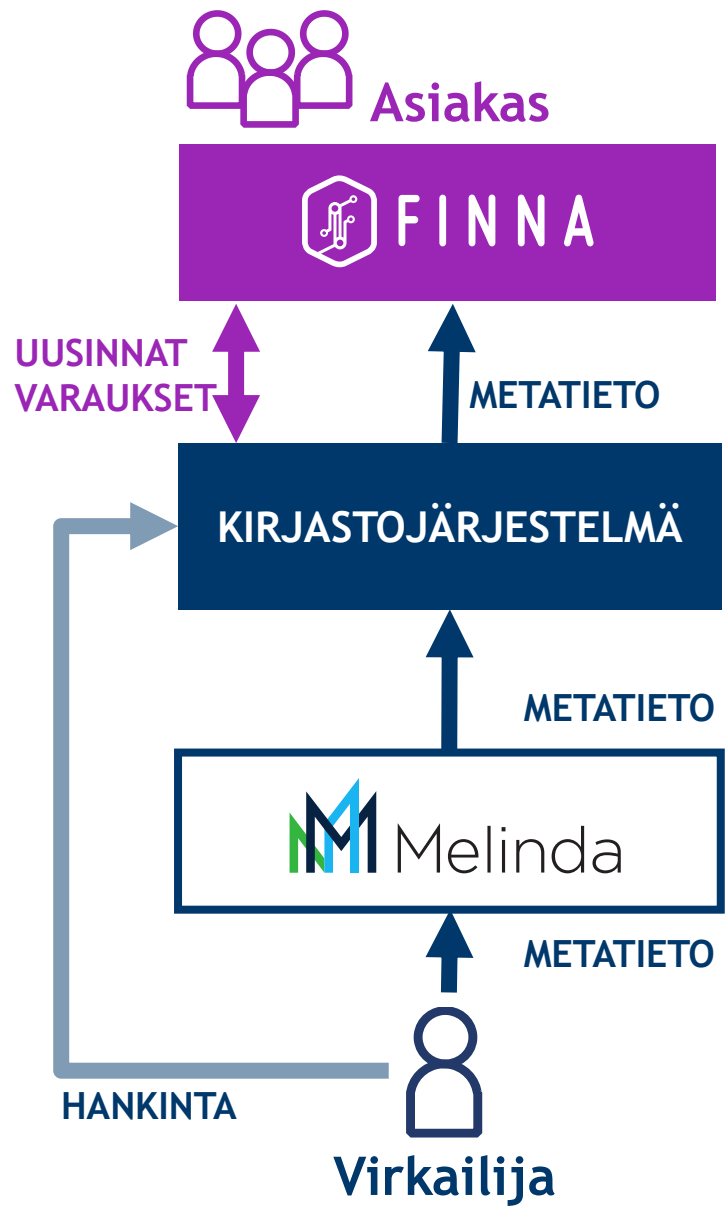
Kehittämislinjauk 2021-2024

- **Melindan teknisen arkkitehtuurin kehittäminen**
- Lähtökohta: Melinda on järjestelmäriippumaton toimintamalli (konsepti)
 - Tavoitteet ja tehtävät samat huolimatta teknisestä alustasta
 - Aiemmin: VTLS, Voyager
 - Nykyisin: Aleph (otettu käyttöön 2008)
 - Sisältää myös auktoriteettitietokanta Asterin
 - Lisäksi joukko itse tehtyjä sovelluksia ja kuvailijan apuvälineitä. Uusimmat rakennettu nykyaikaisen avoimen koodin periaatteella, jolla pyritään koodin siirrettävyyteen ja uudelleen käyttöön.
 - Alustan uusiminen tulevina vuosina
 - Vaiheittainen siirtyminen avoimeen linkitettyyn metatietoon

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Kehittämislinjauk 2021-2024

- **Melindan teknisen arkkitehtuurin kehittäminen**
- Uuden taustajärjestelmän valinta
 - Ei tehdä alusta alkaen itse
 - Valitaan sopivin ratkaisu, jota voidaan kehittää yhdessä eteenpäin kumppanin/järjestelmätoimittajan/kehittäjäyhteisön kanssa
- Haasteita
 - Uuden sukupolven kuvailujärjestelmät ovat vielä rakenteilla
- Etenemismvaihtoehtoja:
 - Vaiheistus: valitaan erillinen uusi kuvailutyökalu, joka korvaa Aleph-kuvailuklientin. Istutetaan uusi työkalu Alephin alustan päälle.
 - Kaikki kerralla: korvataan koko Aleph-järjestelmä toisella järjestelmäkokonaisuudella.

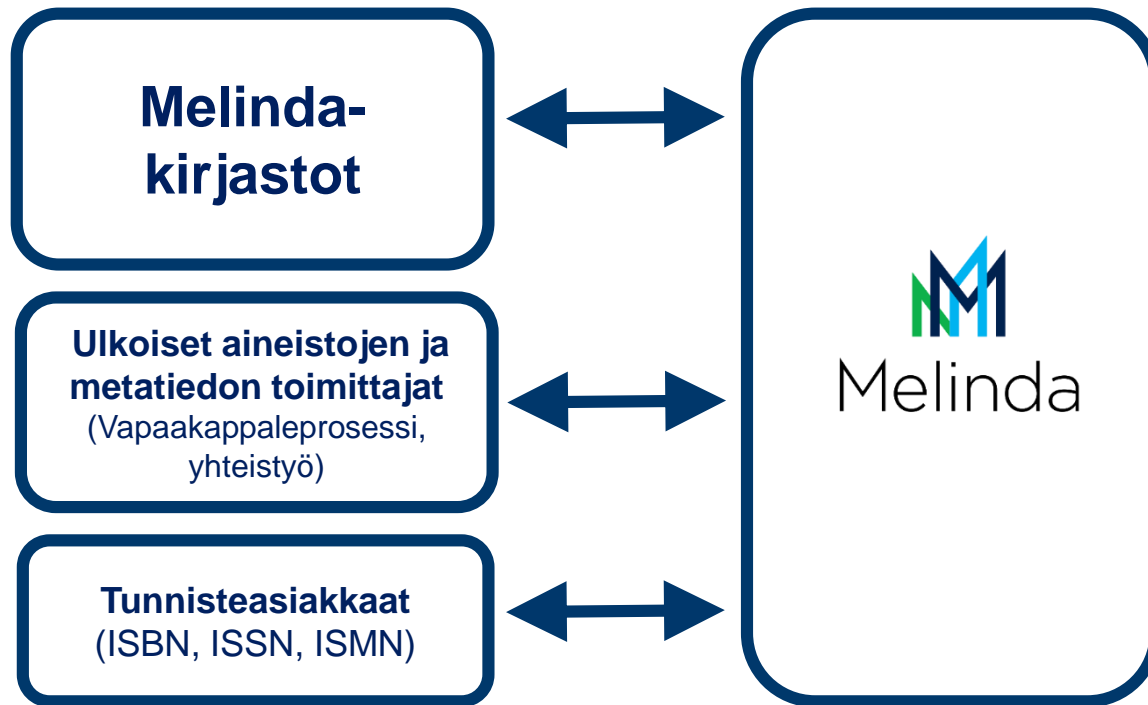

Kansallinen metatietovaranto Melinda

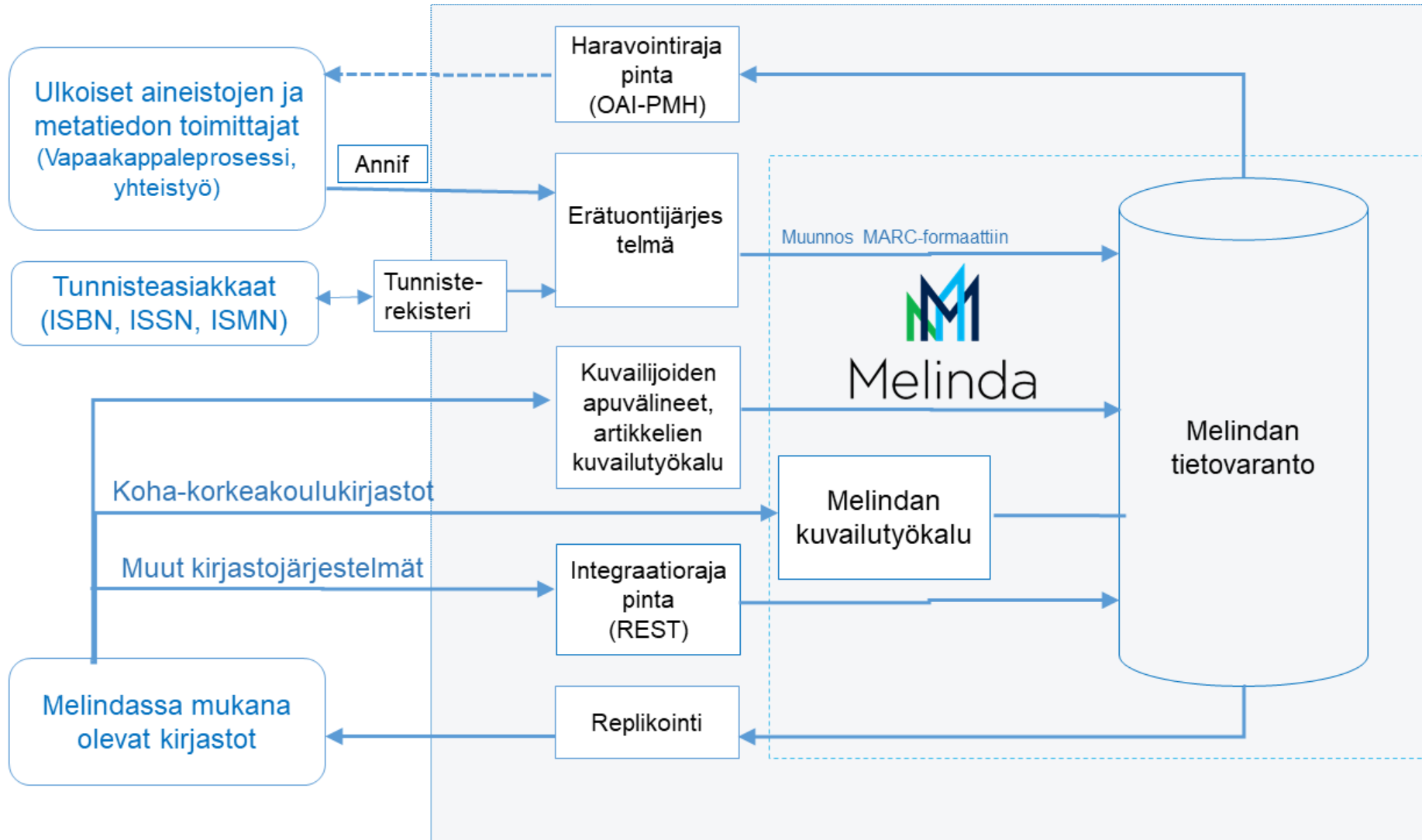
Kehittämislinjaukset 2021-2024

- **Melindan ja eri metatietoprosessien ja järjestelmien yhteentoimivuuden varmistaminen**
- Kirjastojärjestelmien moninaistuminen luo uudenlaisia vaateita järjestelmien integroitumiselle Melindaan
 - Avoimet rajapinnat vrs. järjestelmätoimittajien tarjoamat rajapinnat
- Metatietojen suorasiirrot eri järjestelmistä Melindaan ulkoisten toimijoiden aineistokanavan kautta (kuvailun ekosysteemin tuki)
 - Erätuontijärjestelmä
 - Datat yhteen sovittaminen, laadunvarmistus, tuplakontrolli
 - Massakorjaukset, konversiot (Onix->Marc21, DublinCore->Marc21)
 - Kaupallisten toimijoiden järjestelmissä data myös muissa kuin standardiformaateissa
 - Yhteistyö: e-vapaakappaleprosessi, tunnisterekisteri (kustantajat)

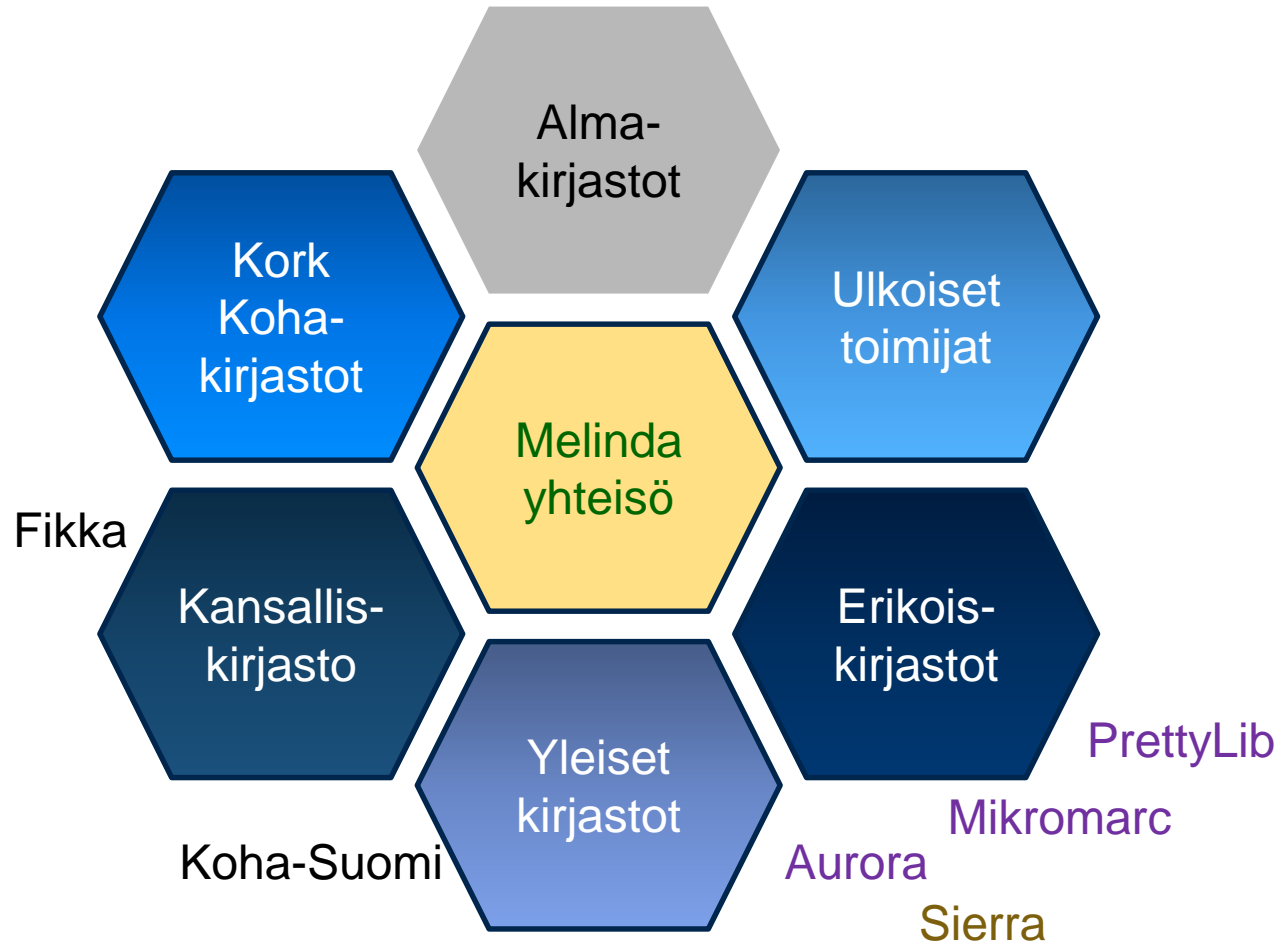
Melindan tietovirrat (tavoitetila 2024)

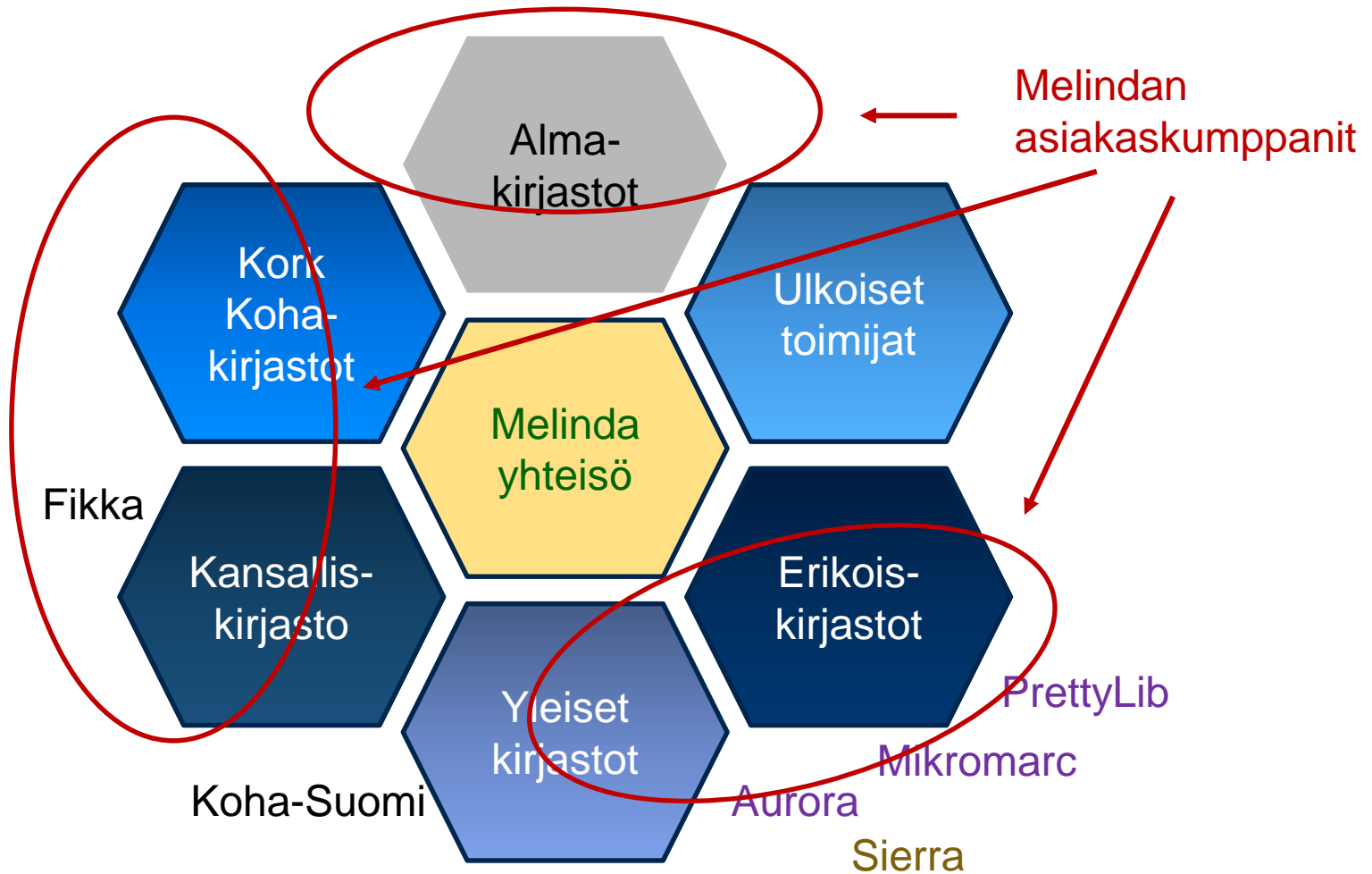
Melindan tietovirrat (tavoitetila 2024)

Järjestelmät vaikuttavat yhteistyöhön

Järjestelmät vaikuttavat yhteistyöhön

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Kehittämislinjauk 2021-2024

- **Melindan katteen ja kuvailun tuotantoympäristön laajentaminen**
 - 2019: 136 organisaatiota, yli 15 milj. tietuetta, eri liittymismallit
 - 2020:
 - Koha-Suomen kirjastot (kevyt malli), Aurora-kirjastoja, Celia
 - 2021-
 - Aurora-kirjastoja, Mikromarc-kirjastoja, erikoiskirjastoja
 - Ainutlaatuiset paikalliskokoelmat esim. saamelaisbibliografia
 - Tärkeiden palveluiden tunnistaminen ja kehittäminen per kirjastosektori/käyttäjärühmä
 - Auktoriteettitietokanta Asterin katteen laajentaminen
 - Hajautettu auktoriteettituotanto, sanastot
 - Yhteistyö/eri toimijat

Kansallinen metatietovaranto Melinda

Työpaja

- Kartoitetaan kirjastojen odotuksia ja toiveita
- Teemat
 1. Erilaiset kirjastojärjestelmät määrittävät jatkossa entistä enemmän kirjastojen tarpeita suhteessa Melindaan. Kirjastojen odotukset uudessa tilanteessa.
 2. Kirjastojen toiveet Melindan teknisen alustan kehittymiselle.
 3. Kuvailuun kohdistuvat muutostoiveet.

Melinda
METATIETOVARANTO

Kiitos!

melinda-posti(at)helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kivi.fi/display/melinda>